Jolsvai András

Eperszezon

40.

Betegségének első hetéből Tívó Anna később csak az álmaira emlékezett. Sokat repült bennük, zuhant is, emelkedett is, járt a felhők felett és barlangok mélyén, csodalényekkel találkozott és virágos mezőkön sétált, és mindig egyedül, úgy, ahogy valóságos életében sohasem. Furcsa, felkavaró álmok voltak, vad színekkel és különös hangokkal, de mégsem volt bennük semmi félelmetes. Tívó Anna jól érezte magát az álmaiban, és ahogy – lassan – kezdett javulni az állapota, a betegágyában is. Restellte ugyan, szűnni nem akaróan restellte, hogy lopja a napot, nem dolgozik, és még foglalkozni is kell vele, de azért jól esett neki, bizony jól esett, hogy nem kellett négykor kelni (senki sem kelt négykor egyébként, a lángossütés meg pálinkamérés bizonytalan ideig szünetelt ezekben a hetekben), hogy nem kellett hajnaltól napestig robotolnia, lesni mások kívánságait, hanem csak heverészett minden nap frissen húzott, mángorlott ágyneműben, s csak annyit kell mondania, halkan, szomjas vagyok, és valaki máris ott termett egy hűsítő limonádéval. Janka galamblevest főzött az anyjának, minden nap frisset, mert az erősít (minden vendég galamblevest evett akkoriban a Zimmerliben), könnyű halakat sütött roston, melyeket a Franzl végtelen türelemmel és odaadással megfosztott minden egyes szálkájuktól. Stau bácsi friss narancsokkal és citromokkal állított be, sőt, hozott fügét is meg gránátalmát, azt gondosan kimagozták, kifacsarták a betegnek, neki csak fel kellett hajtania. A lányok esténként körülülték a betegágyat, elmesélték, mi történt egész nap, aztán Janka megkonzultálta az anyjával, miket fog főzni másnap, és tanácsait kérte. De Tívó Anna nem tudott tanácsokat adni, ösztönös zsenije volt ő a szakácsmesterségnek, hát csak olyanokat mondott, mint régen, hogy amennyit felvesz vagy érzéssel, úgyis kiadja magát. Legfeljebb azt, hogy ízlés szerint. Aztán, mikor a többiek elköszöntek, bejött a férje, és ő is elmondott mindent, ami történt, aztán elővette a Budapesti Hírlapot, és addig olvasta a cikkeit, míg az asszony el nem aludt tőlük. (Nem kellett túl sokáig olvasnia.) Tívó Anna életében először volt reggeltől estig kényeztetve, és be kellett vallania magának, hogy a dolog nincs ellenére.

Bársony doktor naponta kétszer beugrott, hogy megnézze a betegét, és egyre derűsebben figyelte az eseményeket. Tívó Anna előbb eltűrte, aztán tudomásul vette, végül már várta az érkezését. Ha késett néhány

percet a megszokott időhöz képest, már nyugtalankodni kezdett. Szerette megnyugtató hangját, mosolygó szemét, kimért, pontos mozdulatait, még az arcvizét is, amellyel gondosan nyírt császárszakállát is átitatta kissé.

Bársony doktor negyvenes évei elején járt, jólöltözött, jóltáplált, jólszituált középkorú férfi volt, akinek az volt a mestersége, hogy bizalmat keltsen maga iránt: ezt egészen tökéletesen csinálta. Volt benne valami papos, volt valami tanáros, volt benne egy rész a tudósból, de sokat megőrzött a középkori kirurgusok arzenáljából is, akármit csinált, azt mindig hihetően csinálta. A betegei rajongtak érte, amit ő visszafogott derűvel tűrt. Nős volt ugyan, de gyermektelen, s már egy ideje szinte agglegényként élt Istvánmezőn. A múltjáról beszéltek ezt-azt, állítólag valami szerelmi botrány miatt kellett távoznia Trencsén Teplicről, ahol boldogan élte a fürdőorvosok gondtalan életét, de ezt a hírt soha senki nem erősítette meg.

Tívó Anna szép lassan levetkőzte a gátlásait is az orvossal szemben, ahogy meghallotta lépteit a folyosón, felült az ágyban, kibújt a hálóingéből, megigazította a haját, aztán vett egy nagy levegőt, és elmosolyodott. Bársony doktor egy viszontmosollyal vette tudomásul a haladást, aztán megkezdődött a vizsgálat.

– Iszik maga eleget, galambom? – kérdezte aztán, amikor végzett. És Tívó Anna ilyenkor nem háborodott föl a galambomon, hanem mint egy eminens elemista, azt válaszolta, igyekszem, doktor úr.

Egy szerdai napon (na, már megint!) Bársony doktor végigcsinálta a páciensével a szokásos protokollt, és aztán egészen lágy hangon azt mondta.

– Nagyon szép!

És közben elmerülten nézte a Tívó Anna fedetlen keblét.

Nem lehetett nem észrevenni, mi történik itt. Még a Tívó Annának sem.

De Tívó Anna (ezen később maga sem szűnt meg csodálkozni) nem kapta a karját védekezően a melle elé vagy nem tűnt el orrnyergéig a takaró alatt, hanem ránézett a Bársony doktorra és azt kérdezte.

– Ezt most az orvos mondja, vagy a férfi?

A Bársony doktor nem jött zavarba. Annál sokkal nagyobb rutinié volt ő.

– Mindkettő. Az orvos arra mondja, amit hallott, a férfi arra, amit lát.

Na, most már csak bebújt a takaró alá az asszony. Az arca piros volt, de a hangjában volt egy csipetnyi – eddig általa sem ismert – kacérság.

– Mintha azt mondta volna, hogy itt nincs férfi, nincs nő, csak orvos meg a betege.

– Sokáig így is volt. De a gyógyulási folyamat elérhet egy olyan pontra, amikor megváltozhat a helyzet.

Bársony doktor elmosolyodott. Arra gondolt, hogy ezt a mondatot legalább százszor elmondta már. Bársony doktor ugyanis lelkiismeretes orvos volt, és lelkiismeretlen nőcsábász egy személyben.

– Galambom, maga gyönyörű, remélem, tisztában van vele. De ne féljen, nem élek vissza a helyzettel. Ha azt akarja, hogy csak az orvos látogassa, úgy is lesz. Annak azonban a férfi is örül, hogy maga előbb-utóbb meg fog gyógyulni.

Azzal meghajtotta magát, és távozott. Tívó Anna meg egész éjjel folytonos szemrehányásokat tett magának, miért nem volt határozottabb, miért nem utasította vissza egyértelműen a férfit, miért nem kérte ki magának ezt az inszinuációt.

Hogy miért nem? Azért, mert a Tívó Anna egy ideje már szerelmes volt a doktor Bársonyba.

Ezt persze nem vallotta, nem vallhatta be magának. Ez épp olyan képtelenség volt, minthogy ő megbetegedjen. (Aztán mégis.) Tívó Anna egyetlen férfit ismert, egyetlen férfit szeretett igazán egész életében, a férjét. De úgy, de úgy szerette, hogy észre se vette hosszú évtizedeken át a Földkerekség többi férfiját. Soha, még egy kósza gondolat erejéig meg nem fordult a fejében, hogy ez másképpen is lehetne. Az ő szemében a Zimmerl József volt a férfi, az ő ölelésére vágyott csak, az ő szavait itta, az ő szemébe akart nézni. Soha nem gondolta volna, hogy ez másképpen is lehetne.

Na, most meg tessék. Lehunyja a szemét, és a doktor Bársonyt látja maga előtt. Érzi az illatát. Hallja a hangját. Látja a száját közelíteni az ő szája felé. Ijedten hanyatlik vissza a párnára, ő ezt nem kéri, ő ezt nem akarja, őneki ez nincsen belekalkulálva az életébe, hogy nézne a férje szemébe, ha ne adj isten, de sőt, hogy nézne az Úristen szemébe, mit mondana gyónáskor a Márton atyának, hogy paráználkodott, ha tettben nem is, de gondolatban.

És egyáltalán? Mit akar ez a doktor Bársony őtőle? Hisz vagy tíz évvel fiatalabb nála. Mit udvarol itt? Nem látja, hogy ő egy öregasszony, hogy őrajta már nincsen semmi látnivaló, de ha még lenne is, miért nem a fiatal szoknyák körül forgolódik, amilyen snájdig egy ember, minden ujjára találna tízet. Akkor miért neki udvarol? Meg akarja szégyeníteni talán? Be akarja bizonyítani, hogy az ő hét határon híres hűsége éppúgy homokra épült, mint a kikapós asszonyoké? Tönkre akarja tenni?

Tívó Anna sosem volt tisztában a szépségével. Ahogy azzal sem, hogy a természet – ki tudja, milyen szeszélytől vezéreltetve – elfelejtette rajta hagyni az évek nyomát. Tívó Anna nem öregedett, inkább csak asszo-

nyosodott. Ötven fölött is jó karban lévő harmincötösnek látszott. Minden férfi megfordult volna utána, ha annyit lát belőle, amennyit a Bársony doktor látott.

A Bársony doktor nem megleckéztetni akarta a Tívó Annát, hanem elcsábítani. Eszébe sem volt az erkölcsbíró szerepét játszani. Maradt volna inkább megszokott, kedves szerepénél, a casanovainál.

41.

December elején a Bársony doktor alapvetően gyógyultnak minősítette a Tívó Annát, de ugyanazzal a mozdulattal azt javasolta, küldjék fel az asszony a svábhegyi Sindele-szanatóriumba, utókezelésre. Egy-két hét a jó levegőn, az a színét is, erejét is visszahozza.

A család rábólintott. Ez a Bársony doktor egy főnyeremény, gondolták. Nem hitték volna, hogy ennyire a szívén viseli a paciensei sorsát.

Tívó Anna úgy érezte, tiltakoznia kellene. A jó levegő biztosan nem árt neki, de az orvos nem csak ezért javasolja a Svábhegyet: azt akarja, hogy kikerüljön a Zimmerli védettségéből. Hogy könnyebben hozzá lehessen férni.

Tívó Anna érezte a veszélyt, félt is tőle, mégsem tudott nemet mondani. Képtelen volt rá. Magának persze megmagyarázta, hogy nincs mitől tartania, áperté megmondta a doktor Bársonynak, hogy őrá csak mint betegre számíthat, hogy ő mindig hűséges volt a férjéhez, és az is marad a sírig, őrá tehát fölöslegesen vesztegeti az idejét a doktor Bársony, itt még egy kis könnyű flörtről se lehet szó, nemhogy valami komolyabb dologról, legyen ez világos mindenkinek. A doktor Bársony szépen végighallgatta a Tívó Anna előmagyarázkodásait, mosolygott és bólogatott, hogy persze, persze, de az a mosoly valahogy mégis azt üzente, hogy hohó, barátocskám, jössz te még az én utcámba.

És a Tívó Anna ment. Egyelőre a Svábhegyre, egy minden kényelemmel berendezett magánszanatóriumba, amit nem csak kifizetni nem volt egyszerű, de a bejutás se sikerült mindenkinek. Előbbit a gazda intézte, utóbbit a doktor. Szépen együttműködtek, végülis ugyanazt a nőt szerették.

És mindketten naponta feltúráztak a Svábhegyre, látogatni. Szepi délelőtt ment, hogy nyitásra visszaérjen a Zimmerlibe, a doktor Bársony délután, amikor befejezte a rendelést. Mindketten sétára invitálták az asszonyt a szanatórium hatalmas, ősfákkal borított kertjébe. Szepi arról mesélt, karonfogva, hogy mi történt tegnap, a doktor arról, illő távolságban, hogy mi fog történni. (Hogy mit szeretne, hogy történjen.) A délelőtti

séta bágyadt, téli napsütésben esett, a délutáni jószerivel teljes sötétben. Tívó Anna a szokásosnál is kedvesebb volt a férjével, régi, közös történeteket sorolt fel, elmesélte az álmait, és meghitt szerelmi vallomásokra ragadtatta magát. Igazán olyan volt, mint hajdan, sőt, egy kissé még olyanabb: harsányabb, vidámabb, mintha valamit mindenáron el akarna hitetni az urával meg magával.

Mindenki más azt gondolta volna, ez az új vonás a Tívó Annánál a betegsége egyik tünete. Így gondolta a Zimmerl Szepi is, csak ő azt is tudta, hogy ezt a betegséget nem gümőkornak, hanem szerelemnek hívják. Nem kellett nagyon törnie a fejét azon, vajon mi történt az ő feleségével az utóbbi hetekben. Elég volt egy pillantást vetni rá, ahogy áll a szanatóriumi szoba földig érő tükre előtt, és elmerülten vizsgálja magát benne. Tívó Anna azelőtt messzire elkerülte a tükröket, ha tudni akarta, hogy látja őt a világ, csak belenézett a férje szemébe.

Zimmerl Szepi bölcs ember volt, tudta jól, hogy itt nincs mit tenni, hagyni kell, menjenek a dolgok a maguk medrében. Ha most közbelép, a felesége sose bocsát meg neki. Sem azt, hogy olyasmit feltételezett róla, amit nem követett el, sem azt, hogy nem engedte végig az úton. Voltaképpen igazat is adott a Tívó Annának, az nem igazság, hogy az ember lányának úgy kelljen meghalnia, hogy ki se próbálta soha, milyen a szomszéd matraca. Erkölcsi okokból se helyteleníthette a dolgot, ő is megengedett magának ezt-azt, ő se köthet erényövet a feleségére. És ha már így áll a dolog, a doktor Bársony még nem is a legrosszabb változat, a doktor Bársony nem akarja megszöktetni a feleségét, nem akarja elvenni sem, egyszerűen csak meg akarja dönteni, hogy feltűzhesse a trófeagyűjteményébe. Különleges trófea lesz, tudja azt a doktor Bársony is, ilyen nem akad minden bokorban, ezért érdemes minden nap felkirándulni a Svábhegyre.

Mondom, mindezt jól tudta a Zimmerl Szepi, és azt is tudta, hogy most nincs, nem is lehet más dolga, mint várni, hogy megtörténjen, aminek meg kell történnie, s aztán a dolgok minél előbb lendüljenek vissza a régi kerékvágásba. De tudni és elhatározni sokkal könnyebb volt, mint kivitelezni. Mert könnyű dolog bölcsnek, toleránsnak, nyitottnak lenni, ha az ember kapcsolatát nem fenyegeti semmi veszély, de bizony kegyetlenül nehéz, ha nem így van. Zimmerl Szepi nem aludt, a fogát csikorgatta, és ősz fejjel megtanulta azt is, milyen pusztító ereje van a féltékenységnek, de dicséretére legyen mondva, vitézül állt a vártán. Állt, állt, és úgy érezte magát, mint Dobó az egri vár ormán, nézte, csak nézte a törököt, és azt gondolta, gyerünk, hitetlenen kutyák, jöjjön már az az

ostrom, aztán meglátjuk, kinek a karja ér itt többet, s hogy mit határozott rólunk a fennvaló.

Bársony doktor mint róka a hóban, peckes lépésekkel haladt előre a maga útján. Kellemes társasági fecsegésbe bonyolódott a Tívó Annával, beszélt a fürdők világáról, kúrákról és bálokról, unatkozó arisztokratákról és csodás felgyógyulásokról, és közben, mintegy mellékesen, elhelyezett néhány bókot is a szövegben. Hogy ő ilyet még soha életében. És hogy milyen boldog lehet a férfi, akinek ez jut. Meg hogy a fiatalság isteni adomány, van, aki hamar eltékozolja, más meg élete végén képes megőrizni. Telt-múlt az idő, de nem indult rohamra a doktor Bársony, nem, csak ásta az árkokat a vár körül, körbe-körbe és várt. A mozdulatai elárulták, hogy biztos a dolgában.

Tívó Anna meg úgy érezte magát, mint légy a pókhálóban. Minél inkább menekült volna, annál jobban belebonyolódott az ügybe. Egyszerre lakott a mennyben és a pokolban. Rég nem tudta már, mit akar valójában, és rég nem is akarta tudni. Sosem volt még ilyen helyzetben.

Normális esetben, ha bármilyen gondja adódott, ha megoldandó feladatok kerültek elé, a Tívó Anna rábízta a férjére, döntsön ő. A lelke mélyén voltaképpen most is erre vágyott, mondja meg a gazda, hogy mi legyen, ő mindig tudja, mit kell tenni. De hát ezúttal nem fordulhatott a Szepihez, az nyílt beismerése lett volna annak, amit még el sem követett, de elkövetni egyre jobban vágyott. Nem, a férje semmit nem tudhat meg, határozta el a Tívó Anna, miközben biztos volt benne, hogy régen mindent tud, jobban, mint ő.

December 13-a Tívó Anna születésnapja (pontosabban ez van bejegyezve az anyakönyvbe, mert ezen a napon találták a paplak küszöbén), igazi boszorkányos nap, Szepi selyemkendőt vitt ajándékba a feleségének, hátha megvédi a rontó szellemektől, a doktor Bársony meg a raffiadobozzal állított be délután. Tívó Anna már akkor érezte az eper átható illatát, amikor még ki se nyitotta a dobozt.

– Hát ezt meg honnan szerezte ilyenkor? És honnan tudta, hogy én…?

A Bársony doktor meg csak mosolygott azzal az ellenállhatatlan mosolyával.

Ez volt Tívó Anna utolsó estéje a szanatóriumban, a Bársony doktor elkérte az asszonyt az ügyeletestől, kimennének a kertből, tesznek egy nagyobb sétát a környéken, hadd táguljon az a tüdő. Túl nagyot nem sétáltak, a doktor Bársony egy közeli menedékházhoz kalauzolta az asszonyt, odabent meleg kandalló és forralt bor várta őket.

És hogy mi még – ha egyáltalán –, arról senki nem tudott meg soha semmit.